

JÖNKÖPING UNIVERSITY
School of Education and Communication

UTBILDNINGSPLAN
Förskolläraryrket, 210 högskolepoäng
Programstart: Hösten 2018

UTBILDNINGSPLAN

Förskolläraryrket, 210 högskolepoäng

Pre-School Teacher Education Programme, 210 credits

Programkod:	LGFO7	Programstart:	Hösten 2018
Fastställd av:	VD 2016-09-01	Utbildningsnivå:	Grundnivå
Reviderad av:	VD 2018-02-14		
Version:	2		
Diarienummer:	VD-beslut § 18/020		

Examensbenämning

Förskolläraexamen

Degree of Bachelor of Arts in Pre- School Education

Programbeskrivning

Förskolläraryrket är en professionsutbildning som ger kunskaper och färdigheter för yrkesverksamhet som förskollärare. Utbildningen omfattar 210 högskolepoäng och examen avläggs på grundnivå. Utbildningen styrs av Bestämmelser för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Högskolan i Jönköping och anordnas i enlighet med vad som anges i högskolelagen (SFS 1992:1434 ändrad 2012:490). Förskolläraexamen utfärdas i enlighet med Högskoleförordningens examensordning (Högskoleförordningen 1993:100, bilaga 2, med senare ändringar).

Utbildningen utgår från av statsmakterna fastlagda mål, beslutade läroplaner och andra styrdokument för relevant verksamhetsområde och bedrivs i överensstämmelse med de internationella deklARATIONER och överenskommelser som Sverige förbundit sig att beakta, t.ex. FN:s konvention om barnets rättigheter. Lärarutbildningen vid HJK skall baseras på ett inkluderande perspektiv, vilket innebär strävan efter att lärarstudenterna utvecklar förmågor att anpassa verksamheten utifrån alla elevers förutsättningar, behov och likheter.

Mål

Allmänna mål för högskoleutbildning

Mål för högskoleutbildning på grund- och avancerad nivå (Högskolelagen SFS 1992:1434 ändrad 2012:490).

Utbildning på grundnivå skall utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser skall studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området

Utbildningen på avancerad nivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper. Utbildning på avancerad nivå ska innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och ska, utöver vad som gäller på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller forsknings- och utvecklingsarbete.

Förskolläraryrket (Högskoleförordningen 1993:100, bilaga 2; SFS 2013:1118).

För förskolläraryrket ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som förskollärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För förskolläraryrket ska studenten

- visa sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen,
- visa sådana kunskaper i förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområde som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt,
- visa fördjupad kunskap om barns kommunikation och språkutveckling,
- visa kunskap om grundläggande läs-, skriv- och matematikinläring,
- visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa sådan kunskap om barns utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för yrkesutövningen,
- visa kunskap om praktiska och estetiska läroprocesser,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap, och
- visa kunskap om skolväsendets organisation och villkor, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia och förståelse för sin yrkesroll som lärare.

Färdighet och förmåga

För förskolläraryrket ska studenten

- visa fördjupad förmåga att möta barnens behov av omsorg och att skapa förutsättningar, inbegripet genom lek och skapande verksamhet, för alla barn att lära och utvecklas,
- visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet,
- visa förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområde som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt,
- visa förmåga att ta tillvara barns kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje barns lärande och utveckling,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling,

- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera barns allsidiga lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och informera och samarbeta med vårdnadshavare,
- visa förmåga att kommunicera och förankra förskolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av barn,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna och
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten tillägna sig färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För förskolläraryrket ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot barn och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, en hållbar utveckling samt delaktighet, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

Innehåll

Utbildningsområden

Utbildningen består av tre utbildningsområden: Utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) 60 hp, studier inom det förskolepedagogiska området 120 hp, och verksamhetsförlagd utbildning (VFU) 30 hp. Efter genomgången utbildning ska studenterna ha tillägnat sig både goda förskolepedagogiska kunskaper och förskollärarspecifika yrkeskunskaper, vilket kräver god integrering mellan de tre utbildningsområdena och en god växelverkan mellan de högskoleförlagda och de verksamhetsförlagda delarna. Kunskaper och färdigheter i att använda praktiska, estetiska och digitala verktyg integreras i kurserna.

Den utbildningsvetenskapliga kärnan

Den utbildningsvetenskapliga kärnan omfattar 60 högskolepoäng och innehåller åtta kurser. I två av dessa kurser ingår därutöver VFU med sammanlagt 15 högskolepoäng. Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan anknyter till kommande yrkesutövning och omfattar följande: skolväsendets historia, organisation och villkor samt förskolans värdegrund, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna; läroplansteori och didaktik; vetenskapsteori och forskningsmetodik; utveckling, lärande och specialpedagogik; sociala relationer, konflikthantering och ledarskap; uppföljning och analys av lärande och utveckling, samt utvärdering och utvecklingsarbete.

Studier inom det förskolepedagogiska området

De förskolepedagogiska studierna omfattar 120 hp varav 30 hp är på avancerad nivå. Utbildningen innehåller ett självständigt arbete (examensarbete), 15 hp, som skrivs inom ramen för de förskolepedagogiska studierna.

Självständigt arbete

Det självständiga arbetet skrivs på grundnivå och bör spegla utbildningens examensmål. De kunskaper som studenten har tillägnat sig inom VFU och UVK ska också finnas med. Syftet med examensarbetet är att studenten förbereds för att bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrket.

Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU)

VFU omfattar 30 högskolepoäng, och ska genomföras i en för förskollärare relevant verksamhet. Genom de verksamhetsförlagda delarna av utbildningen ska utbildningen knytas samman med den kommande yrkesverksamheten, och studenten ges praktisk erfarenhet av, övning i, och systematisk förberedelse för sin kommande yrkesverksamhet. Studenterna ska, både under handledning och självständigt, utveckla kompetens att svara för planering, genomförande, dokumentation, utvärdering och utveckling av pedagogisk verksamhet och undervisning. Särskild vikt läggs vid förmågan att se alla barns och elevers olikheter och behov.

Progression

Programmet omfattar kurser som är placerade i en studiegång som sammantaget bidrar till att studenterna successivt utvecklar sin förmåga att arbeta självständigt som förskollärare. Progression sker både inom det vetenskapliga och det professionella fältet. Progression av kurser sker dels inom grundnivå och dels mellan grundnivå och avancerad nivå. I förskolläraryrket ingår kurser på avancerad nivå omfattande 30 högskolepoäng.

Kursförteckning

År 1 - grundnivå 1

Förskola, skola och läraryrke på vetenskaplig grund och verksamhetsförlagd utbildning I för förskollärare (UVK), 15 hp

Lärande och utveckling för förskollärare (UVK), 7,5 hp

Vetenskapliga perspektiv och metoder för förskollärare (UVK), 7,5 hp

Didaktiskt arbete i förskolan I, 15 hp

Verksamhetsförlagd utbildning II för förskollärare, 7,5 hp

Uppföljning, utvärdering och utveckling I för förskollärare (UVK), 7,5 hp

År 2 - grundnivå 2

Barns språkliga lärande och kommunikation i förskolan, 15 hp

Utforskande matematik i förskolan, 15 hp

Sociala relationer, konflikthantering och pedagogiskt ledarskap i förskolan (UVK), 7,5 hp

Specialpedagogik i förskolan (UVK), 7,5 hp

Naturvetenskap och teknik i förskolan, 15 hp

År 3 - grundnivå 2

Förskolan i ett föränderligt samhälle (UVK), 7,5 hp

Förskollärarens profession, 7,5 hp

Verksamhetsförlagd utbildning III för förskollärare, 7,5 hp

Uppföljning, utvärdering och utveckling II för förskollärare, 7,5 hp

Vetenskapliga metoder och verksamhetsförlagd utbildning IV för förskollärare (UVK), 15 hp

Examensarbete för förskollärare 15 hp

År 4, 30 hp - avancerad nivå

Didaktiskt arbete i förskolan II, 15 hp

Didaktiskt arbete i förskolan III, 15 hp

Programmet är under utveckling och vissa förändringar kan komma att ske avseende kursernas namn. Kurserna kan komma att ges i en annan ordning.

Undervisning och examination

Kurser

För varje i utbildningen ingående kurs upprättas en särskild kursplan, som fastställs av utbildningschef efter behandling i Utbildningsrådet. För varje kurs utses examinator och det ska finnas ett kurslag, bestående av de lärare som svarar för huvuddelen av undervisningen. Inom kurslaget leds och samordnas arbetet av en kursansvarig lärare. Representanter för studenterna ska beredas tillfälle att medverka i kurslagets arbete.

Undervisning

Undervisningsresurser och studieinsatser ska sammantaget ge studenterna en god förberedelse för de kommande arbetsuppgifterna. Undervisningen består av föreläsningar, gruppundervisning, seminarier, handledning, exkursioner och fältstudier m.m. Dessutom är delar av undervisningen verksamhetsförlagda. Undervisning sker i huvudsak på svenska men undervisning på engelska ingår. I utbildningen används webbplattformen Ping-Pong. Det personliga ansvaret för utbildningens resultat betonas. Undervisningen har ett innehåll och en uppläggning som förutsätter ett aktivt deltagande och gör att studenterna utvecklar förmåga till kritisk och analytisk prövning av förvärvade kunskaper och erfarenheter.

Examination och betyg

För varje kurs sätts ett sammanfattande betyg. Betyg sätts efter en tregradig skala med något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd. Om särskilda skäl föreligger beslutar utbildningschef i samråd med utbildningsledare om annan skala för viss kurs. Hur sammanvägning sker av betyg på olika examinationsmoment till ett samlat kursbetyg ska anges i kursplanen. Examinationsformer ska bestämmas för varje kurs så att de ger underlag för en individuell bedömning av varje student, utifrån kursens lärandemål. Student som fått godkänt betyg på ett examinationsmoment kan inte examineras igen för att höja betyget. Närmare bestämmelser om examination och betygssättning återfinns i respektive kursplan samt i de studieanvisningar som tillhandahålls vid kursstart.

Examinator för kurs beslutas av VD. Examinator ska samordna betygssättningen och se till att betyg avges av respektive lärare för varje i kursen ingående ämne. För examensarbetena utses examinator i särskild ordning.

En student erbjuds normalt tre examinationstillfällen per examinerade moment och år. En student som inte har blivit godkänd på ett eller flera examinerade moment har rätt att åter examineras på detta moment först i samband med nästa examinationstillfälle för momentet, som ska infalla senast 12 veckor efter ordinarie examination. Detsamma gäller om studenten inte lämnat in skriftliga examinerande uppgifter i tid eller varit frånvarande utan att anmäla giltigt förfall vid sådana examinerade moment som kräver närvaro. Efter att ha blivit underkänd vid examination på samma moment tre gånger har studenten rätt att på begäran få därpå följande examination bedömd och betygssatt av ny examinator.

Antalet examinationstillfällen på den del av utbildningen som är verksamhetsförlagd (VFU) är begränsad. En student som inte godkänts vid första tillfället har rätt att genomföra VFU ytterligare två gånger. Efter att ha blivit underkänd på VFU två gånger har studenten rätt att på begäran få därpå följande examination bedömd och betygssatt av ny examinator samt att handledas av annan handledare än vid tidigare tillfällen.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt Naturkunskap 1b eller 1a1 och 1a2, Samhällskunskap 1b eller 1a1 och 1a2. Eller: Engelska 6/B, Naturkunskap A, Samhällskunskap A, Svenska 3/B eller Svenska som andraspråk 3/B, Matematik A.

Tillgodoräknande

En student som gått igenom delar av högskoleutbildning med godkända resultat vid någon annan svensk eller utländsk högskola, eller har inhämtat motsvarande kunskaper och färdigheter på annat sätt, kan efter prövning få detta tillgodoräknat inom ramen för förskolläraryrket. Efter framställan av studenten, innehållande nödvändig dokumentation, beslutar utbildningsledaren om tillgodoräknande kan ske. Ansökan om tillgodoräknande sker på särskilt formulär och lämnas till studievägledningen.

Villkor för fortsatta studier

För studier på avancerad nivå krävs godkända studier på grundnivå omfattande minst 120 hp. För VFU gäller att föregående VFU måste vara godkänd. Övriga särskilda förkunskapskrav anges i respektive kursplan.

Ansökan om dispens kan göras om det finns särskilda skäl.

Examenskrav

Förskolläraryrket avläggs på grundnivå och uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 210 högskolepoäng och i övrigt uppfyller kraven för förskolläraryrket i enlighet med Högskoleförordningens examensordning (Högskoleförordningen 1993:100, bilaga 2).

Kurserna inom programmet (se kursförteckning) ska vara genomförda med godkänt resultat.

Även andra kurser med liknande innehåll och omfattning kan efter särskilt beslut av utbildningsledare ingå i examen (se Tillgodoräknande).

Kvalitetsutveckling

Undervisningen ska präglas av studenternas medinflytande och medansvar. Studenternas medinflytande ska möjliggöras genom formell representation i för utbildningen och studiemiljön relevanta beslutande och beredande organ samt genom en fortlöpande kommunikation mellan

studenter/studentrepresentanter och utbildningens ledning. Representanter för studenterna ska även beredas plats i tillfälliga arbetsgrupper vilka behandlar för utbildningen relevanta frågor.

Efter varje kurs ska en utvärdering genomföras enligt särskilt fastställda anvisningar. Den kursansvarige läraren är ansvarig för att så sker. Kursvärderingen ska genomföras i samråd med undervisande lärare och studenterna. Den ska inriktas i huvudsak på kursens måluppfyllelse, innehåll, uppläggning och relevans för studenternas kommande yrkesutövning.

Kursvärderingens resultat ska sammanfattas skriftligen genom den kursansvarige lärarens försorg på ett sådant sätt att den kan utgöra ett underlag för vidareutveckling av kursinnehåll och arbetsformer samt vara till ledning för kommande planering. Sammanfattad och kommenterad kursvärdering ska göras tillgänglig för studenterna genom att publiceras i Ping-Pong. Resultatet ska tillställas kvalitetsansvarig för utbildningen samt göras tillgängligt för studentorganisation. Kursvärderingen utgör underlag för kvalitetsarbetet i programnämnd. Till kursvärderingen ska också fogas kursansvarigs/medverkande lärares synpunkter avseende studenternas närvaro och studieresultat samt eventuella synpunkter på faktorer av betydelse för kursens genomförande. Efter utbildningens slut ska en samlad utvärdering av hela utbildningen genomföras genom utbildningsledningens försorg. Utvärderingen ska främst inriktas på helhetsuppfattning, kvalitet och resursutnyttjande.

Övrigt

Internationalisering

Högskolan för lärande och kommunikation betonar ett internationellt perspektiv och arbetar för att skapa en internationell utbildnings- och forskarmiljö. Studenterna ska kunna erbjudas möjlighet att förlägga viss del av utbildningen utomlands. Svenska studenter erbjuds att studera tillsammans med inresande studenter. Internationella inslag i undervisningen på hemmaplan sker genom besökande lärare/forskare från andra länder som deltar i undervisningen. IKT

används för internationella kontakter. Viss undervisning sker på engelska. I kurserna görs internationella jämförelser och kurslitteratur på engelska används.

För utlandsstudier gäller särskild ansökan. Utbildningsledare ska i förväg godkänna kurser i utlandsstudier så att de kan tillgodoräknas inom programmet.

Studenternas egna erfarenheter från praktik och annan verksamhet, t.ex. utlandsstudier ska tas tillvara i undervisningen.

Studieuppehåll

Studenter som antagits till ett program har platsgaranti på de kurser som ingår i programmet, eller motsvarande kurser, under den tid som motsvarar normalstudietid på programmet. Utbildningsledningen kan på ansökan av en student bevilja studieuppehåll om skäl för detta finns. Ansökan om studieuppehåll beviljas vanligtvis för ett läsår i taget och studenten hänvisas till att följa studiegången för studenter som antagits vid senare tillfälle. En student som fått studieuppehåll har rätt att återuppta studierna efter uppehållstidens utgång med samma garanti för plats som gällde före studieuppehållet men med reservation för att ändringar av utbildnings- och kursplaner kan genomföras under uppehållstiden.

En student som lämnar utbildningen ska anmäla studieavbrott. Den som lämnar studierna utan att ha fått en ansökan om studieuppehåll beviljad anses ha avbrutit utbildningen. Den student som inte anmäler återupptagande av studier efter beviljat studieuppehåll anses ha avbrutit utbildningen.

Avrådan och avbrytande av studier

Om det föreligger tveksamhet om en students förutsättningar att fullfölja utbildningen med godkänt resultat, eller om hans/hennes lämplighet för det yrke utbildningen syftar till, ska utbildningsledningen utreda om studenten bör avrådas från att fullgöra utbildningen. Utredningen ska ske i samråd med berörda lärare inom såväl högskole- som verksamhetsförlagda delar av utbildningen och ska också innefatta ingående samtal med studenten själv. En student, som efter utredning bedöms sakna tillräckliga förutsättningar för att fullfölja utbildningen eller vara olämplig för yrket, ska avrådas från att fortsätta studierna. Studenten ska då beredas tillfälle att med studievägledare diskutera alternativa utbildningar. En student som efter tre möjligheter att nå godkänt resultat på verksamhetsförlagda studier ändå inte nått godkänt resultat ska avrådas från fortsatta studier.

Verksamhetsförlagd utbildning

Högskolan i Jönköping får avbryta en students medverkan i praktik under pågående kurs i de undantagsfall som en student i praktik visat grov oskicklighet. Detsamma gäller om grov oskicklighet visats under moment i utbildningen som förbereder för praktik. Ett beslut om avbrytande av praktik ska fattas skriftligt av VD efter förslag från examinator eller kursansvarig lärare. De förutsättningar som krävs för beslutet ska framgå av kursplanen. En förutsättning är att det bedöms föreligga en påtaglig risk att studenten kan komma att skada annan person. En student vars praktik har avbrutits p.g.a. grov oskicklighet får inte delta i kursen på nytt innan högskolan har kontrollerat och godkänt att studenten har de kunskaper och färdigheter som behövs. Snarast möjligt efter beslutet ska högskolan fastställa en individuell plan för studenten där det framgår vilka kunskaps- och färdighetsbrister som finns, vilket stöd studenten kan räkna med från högskolan, hur kontrollen ska gå till, när den första kontrollen ska äga rum och när eventuella nya kontroller får äga rum.

Studenter är skyldiga att inför verksamhetsförlagd utbildning visa upp giltigt registerutdrag från polisen. Studenten ansvarar för att i god tid före verksamhetsförlagd utbildning ordna ett sådant registerutdrag. Det åligger huvudmannen för skolan att kontrollera att studenten kan uppvisa ett

giltigt registerutdrag.